

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA
EUROSYSTEM

STANOVISKO EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

z 2. septembra 2008

na žiadosť Ministerstva obrany Slovenskej republiky a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky k návrhom zákonov ustanovujúcim ďalšie podrobné pravidlá prechodu na euro, ktoré patria do ich pôsobnosti

(CON/2008/40)

Úvod a právny základ

Európska centrálna banka (ďalej len „ECB“) prijala 28. júla 2008 žiadosť Ministerstva obrany Slovenskej republiky k návrhu zákona, ktorý mení a dopĺňa niektoré zákony v oblasti obrany v súvislosti so zavedením eura (ďalej len „prvý návrh zákona“)¹ a dňa 30. júla prijala žiadosť Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky k návrhu zákona, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v jeho pôsobnosti v súvislosti so zavedením eura (ďalej len „druhý návrh zákona“)², návrhu zákona o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „tretí návrh zákona“)³, návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „štvrtý návrh zákona“)⁴, návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov (ďalej len „piaty návrh zákona“), návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „šiesty návrh zákona“)⁵ a návrhu zákona o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov⁶ (ďalej len „siedmy návrh zákona“)⁷.

-
- 1 Prvý návrh zákona pozostáva z piatich noviel osobitných zákonov, ktoré patria do pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky
 - 2 Druhý návrh zákona pozostáva zo šiestich noviel osobitných zákonov, ktoré patria do pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
 - 3 Tretí návrh zákona pozostáva z 10 noviel osobitných zákonov, ktoré patria do pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, avšak len 4 z nich sú relevantné pre túto konzultáciu.
 - 4 Štvrtý návrh zákona pozostáva z dvoch noviel osobitných zákonov, ktoré patria do pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, avšak len jedna z nich je relevantná pre túto konzultáciu.
 - 5 Šiesty návrh zákona pozostáva z dvoch noviel osobitných zákonov, ktoré patria do pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, avšak len jedna z nich je relevantná pre túto konzultáciu.
 - 6 Siedmy návrh zákona pozostáva z troch noviel osobitných zákonov, ktoré patria do pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, avšak len dve z nich sú relevantné pre túto konzultáciu.
 - 7 Pre lepšiu orientáciu v odkazoch v texte, každý návrh zákona sa delí na články, ktoré sú následne rozdelené na body a, ak je to potrebné, na paragrafy.

Právomoc ECB vydať stanovisko je založená na článku 105 ods. 4 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na článku 2 ods. 1 prvej a druhej zarážke rozhodnutia Rady 98/415/ES z 29. júna 1998 o poradení sa s Európskou centrálnou bankou vnútroštátnymi orgánmi ohľadom návrhu právnych predpisov⁸, keďže sa návrhy zákonov týkajú sa záležitostí meny a platobných prostriedkov. V súlade s článkom 17.5 prvou vetou rokovacieho poriadku Európskej centrálnej banky Rada guvernérov prijala toto stanovisko.

1. Účel návrhov zákonov

Účelom návrhov zákonov je uľahčiť hladký prechod na euro na Slovensku. Všetky návrhy zákonov ustanovujú technické podrobnosti týkajúce sa zavedenia eura a osobitné ustanovenie týkajúce sa prepočtu a zaokrúhľovania určitých čiastok, ako aj ustanovenia týkajúce sa výmenných kurzov. Keďže všetky návrhy zákonov sú osobitnými právnymi predpismi, mali by byť v súlade so všeobecným právnym rámcom ustanoveným zákonom č. 659/2007 Z. z. o zavedení eura na Slovensku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „slovenský eurozákon“).

2. Všeobecné pripomienky

Slovenské orgány už s ECB konzultovali problematiku prechodu na euro. ECB by sa preto rada zamerala v tomto stanovisku na problematiku, ktorej sa nevenovala vo svojich predchádzajúcich stanoviskách⁹, a ktorá má podstatný vplyv aj na iné slovenské orgány v súvislosti s návrhmi právnych predpisov týkajúcimi sa zavedenia eura, ktoré patria do ich pôsobnosti a sú v súčasnosti predložené do legislatívneho procesu na Slovensku¹⁰. V rámci tejto problematiky sa pozornosť sústreďuje na nasledujúce otázky: (i) špecifické aspekty prepočtu a zaokrúhľovania určitých čiastok v súvislosti s princípom neutrality; (ii) referenčné výmenné kurzy.

⁸ Ú. v. ES L 189, 3.7.1998, s. 42.

⁹ Pozri stanovisko ECB CON/2007/43 z 19. decembra 2007 na žiadosť Ministerstva financií Slovenskej republiky k návrhu zákona o zavedení eura na Slovensku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, stanovisko ECB CON/2008/23 z 30. mája 2008 na žiadosť Národnej banky Slovenska k návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovujú niektoré pravidlá pre duálne zobrazovanie niektorých cien, platieb a iných hodnôt a návrhu vyhlášky, ktorou sa ktorou sa určuje počet desatinných miest niektorých druhov cenných papierov pri zaokrúhľovaní pri premene ich menovitej hodnoty zo slovenskej meny na eurá, stanovisko ECB CON/2008/25 z 12. júna 2008 na žiadosť Ministerstva financií Slovenskej republiky k návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovuje rozsah cien, platieb a iných hodnôt podliehajúcich duálnemu zobrazovaniu pre oblasť hazardných hier a spôsob ich duálneho zobrazovania a stanovisko ECB CON/2008/27 z 1. júla 2008 na žiadosť Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky k návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovujú ďalšie podrobné pravidlá pre duálne zobrazovanie a pre prepočty a zaokrúhľovanie niektorých cien, platieb a iných hodnôt v pracovnoprávnej oblasti a v oblasti práva sociálneho zabezpečenia v súvislosti s prechodom na euro.

¹⁰ Okrem žiadostí prijatých od Ministerstva obrany Slovenskej republiky a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky sa s ECB uskutočnili formálne i neformálne konzultácie na žiadosť Ministerstva školstva Slovenskej republiky (osem návrhov zákonov), Národnej banky Slovenska (dva návrhy zákonov), Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (38 návrhov zákonov), Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky (šesť návrhov zákonov), Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (jeden návrh zákona), Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (24 návrhov zákonov), Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (14 návrhov zákonov a jeden návrh vyhlášky), Ministerstva financií Slovenskej republiky (17 návrhov zákonov) a Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (22 návrhov zákonov a jeden návrh vyhlášky), ktoré súviseli s rovnakou alebo veľmi podobnou problematikou týkajúcou sa prechodu na euro.

3. Osobitné pripomienky k prvému návrhu zákona

Referenčné výmenné kurzy

3.1 Všeobecné ustanovenia, ktoré ustanovujú systém stanovovania a uverejňovania referenčných výmenných kurzov, sú upravené v § 17 ods. 2 slovenského eurozákona a v novom § 28 ods. 2 a § 49ab ods. 6 zákona o Národnej banke Slovenska.¹¹ Tento systém sa uplatňuje odo dňa zavedenia eura na Slovensku a od tohto dátumu: (i) príslušné výmenné kurzy eura k iným menám stanovuje a uverejňuje ECB a (ii) ostatné príslušné výmenné kurzy eura k iným menám stanovuje a uverejňuje Národná banka Slovenska, ak ide o meny, pre ktoré ECB nestanovuje a neuverejňuje kurzy za predpokladu, že sa účastníci príslušného právneho vzťahu nedohodnú inak, alebo že osobitný predpis neustanoví inak. V navrhovanom ustanovení upravenom v článku III, bod 22 prvého návrhu zákona sa uvádza, že: „[...] ak bol preddavok poskytnutý v inej mene ako v eurách, na prepočet sa použije kurz tejto meny vyhlásený Národnou bankou Slovenska k 1. dňu v mesiaci, v ktorom sa preddavok zrazí.“ Toto ustanovenie by sa malo zosúladiť s vyššie uvedenými ustanoveniami slovenského eurozákona, aby sa priznala právomoc ECB a Rade EÚ v oblasti kurzovej politiky¹² v súlade s článkom 111 zmluvy a článkom 12.1 štatútu.

Pravidlá zaokrúhľovania a princíp neutrality

3.2 Článok 7 nariadenia Rady (ES) č. 947/98 z 3. mája 1998 o zavedení eura¹³, ustanovuje princíp, že „samotné nahradenie meny každého účastníckeho členského štátu eurom nemá účinok zmeny denominácie právnych nástrojov existujúcich k dátumu tohto nahradenia.“ (ďalej len „princíp neutrality“). Navyše, podľa článku 5 nariadenia Rady (ES) č. 1103/97 zo 17. júna 1997 o určitých ustanoveniach týkajúcich sa zavedenia eura¹⁴ musí byť každá čiastka, ktorá má byť zaplatená alebo vyúčtovaná, zaokrúhlená na najbližší cent nahor alebo nadol. Toto ustanovenie je vyjadrené v §2 ods. 3 prvej a druhej vete slovenského eurozákona¹⁵. V poslednej vete §2 ods. 3 slovenského eurozákona sa zaviedlo pravidlo „v prospech občana“, ktoré umožňuje vnútroštátnemu zákonodarcovi odchyliť sa od všeobecného právneho rámca pre prechod na euro prijatím osobitného zákona o zaokrúhľovaní čiastok, ktoré majú byť zaplatené alebo vyúčtované, nahor alebo nadol v závislosti od toho, či sú tieto čiastky príjmom alebo výdavkom štátneho rozpočtu.¹⁶

¹¹ Pozri zákon č. 566/1992 Z. z. o Národnej banke Slovenska.

¹² ECB poznamenáva, že porovnateľná právna technika sa už použila v druhom návrhu zákona (pozri druhú vetu ustanovenia navrhovaného v článku I, bod 8), v článku I, §111 ods. 7 tretieho návrhu zákona a tiež iné ustanovenia prvého návrhu zákona (pozri ustanovenie navrhované v článku III, bod 20).

¹³ Ú. v. ES L 139, 11.5.1998, s. 1.

¹⁴ Ú. v. ES L 162, 19.6.1997, s. 1.

¹⁵ Prvá a druhá veta §2 ods. 3 slovenského eurozákona znejú: “Ak výsledkom prepočtu zo slovenskej meny na eurá podľa konverzného kurzu sú konečné peňažné sumy v eurách, ktoré majú byť skutočne zaplatené alebo vyúčtované (ďalej len "konečné sumy"), najmä konečné sumy vyúčtované na výpisoch z účtu alebo konečné sumy ceny, platby alebo inej hodnoty uvádzané na faktúrach, na iných účtovných dokladoch alebo dokladoch o zaplatení, také konečné sumy v eurách sa po prepočte podľa konverzného kurzu zaokrúhľujú na dve desatinné miesta na najbližší eurocent podľa pravidiel ustanovených osobitným predpisom. Celkový vypočítaný zvyšok konečnej sumy, ktorý je nižší ako polovica jedného euro centa, sa podľa osobitného predpisu zaokrúhľuje nadol na najbližší eurocent a celkový vypočítaný zvyšok konečnej sumy, ktorý sa rovná polovici alebo je vyšší ako polovica jedného eurocenta, sa podľa osobitného predpisu zaokrúhľuje nahor na najbližší eurocent, ak sa účastníci právnych vzťahov nedohodnú inak, alebo ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.”

¹⁶ Posledná veta § 2 ods. 3 slovenského eurozákona znie: „Konečné sumy, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu alebo iného

Navyše, v súlade s existujúcimi pravidlami a praxou¹⁷ zaokrúhľovania takýchto čiastok v slovenských právnych predpisoch, boli príslušné čiastky doteraz zaokrúhlené nahor alebo nadol na 50 halierov, na najbližšiu slovenskú korunu a na najbližších 10, 100 alebo 300 slovenských korún, atď. Dôsledkom uplatnenia týchto pravidiel a praxe sú čiastky, ktoré majú byť zaplatené alebo vyúčtované, vo všetkých návrhoch zákonov¹⁸, napr. v ustanoveniach článku II, bod 5 prvého návrhu zákona¹⁹, článku I, bod 5 druhého návrhu zákona, článku I, bod 14 štvrtého návrhu zákona²⁰, článku I, bod 5 šiesteho návrhu zákona²¹ a článku III, bod 17 prvého návrhu zákona, zaokrúhlené nahor alebo nadol na najbližší eurocent, na najbližších 10 alebo 50 eurocentov, na najbližšie euro alebo na najbližších 10 eur. Okrem toho, čiastky sú zaokrúhľované nekonzistentne, dokonca aj v prípade rovnakého druhu alebo kategórie týchto čiastok.

ECB by rada zdôraznila, že zaokrúhľovanie čiastok, ktoré majú byť zaplatené alebo vyúčtované, nahor alebo nadol na viac ako jeden cent nie je samo o sebe v súlade s článkom 5 nariadenia (ES) č. 1103/97 a článkom 7 nariadenia (ES) č. 974/98. Napriek tomu, princíp neutrality²² nesmie brániť vnútroštátnemu zákonodarcovi využiť jeho suverénne práva a vyjadriť peňažné čiastky, ako sú pokuty, poplatky, základné imanie, dane, platy, atď., v právnych predpisoch.

S ohľadom na uvedené, vnútroštátny zákonodarca môže aj naďalej bez obmedzení prijímať právne predpisy, ktorými sa zvyšujú alebo znižujú príslušné peňažné čiastky paralelne s prijímaním právnych predpisov upravujúcich prechod na euro. V takom prípade je však povinný konať v súlade s princípmi právnej istoty a transparentnosti, t.j. musí zabezpečiť, aby ekonomické subjekty boli schopné jasne rozlíšiť²³ rozhodnutie orgánov členského štátu zvýšiť alebo znížiť

druhu rozpočtu verejnej správy, sa však prednostne zaokrúhľujú nadol, na prospech osôb povinných znášať úhradu týchto platieb, a konečné sumy, ktoré sú výdavkom štátneho rozpočtu alebo iného druhu rozpočtu verejnej správy, sa prednostne zaokrúhľujú nahor, na prospech oprávnených príjemcov týchto platieb, ak osobitný predpis neustanovuje inak.”

17 Odlišný prístup k metodike zaokrúhľovania je odvodený od nasledujúceho: a) vzťah medzi zaokrúhlenými čiastkami a časovou jednotkou, t.j. hodiny a mesiace, b) stupne zaokrúhľovania, na ktoré sa doteraz zaokrúhľovali, a ktoré sa začínajú na zaokrúhľovaní na desať halierov vo vzťahu k hodinovej sadzbe a končia na zaokrúhľovaním na stovky korún vo vzťahu k mesačným mzdám a paušálnym náhradám pre určitú skupinu ľudí, c) zdroj prostriedkov, ktorým je jednak štátny rozpočet alebo rozpočet obcí (rozpočet verejnej správy) alebo výdavky zamestnávateľa; tento faktor má tiež vplyv na smer, akým sa zaokrúhľuje príslušná čiastka.

18 Je potrebné poznamenať, že zaokrúhľovanie určitých peňažných čiastok z celých slovenských korún nahor alebo nadol na 10 eurocentov je upravené podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorý už bol prijatý.

19 Pre zaokrúhľovanie nahor alebo nadol na najbližšie euro pozri tiež navrhované ustanovenie článku III, bod 1 druhého návrhu zákona; navrhované ustanovenie článku I, §113 ods. 8 tretieho návrhu zákona a navrhované ustanovenie článku III, bod 25 prvého návrhu zákona.

20 Pre zaokrúhľovanie nahor alebo nadol na 50 eurocentov pozri tiež navrhované ustanovenie článku I, bod 15 a článku I, bod 18 štvrtého návrhu zákona, ako aj navrhované ustanovenie článku I, § 137 ods. 3 prvého návrhu zákona.

21 Pre zaokrúhľovanie nahor alebo nadol na najbližší eurocent pozri tiež navrhované ustanovenie článku IV, bod 2 a článku VI, bod 4 druhého návrhu zákona, navrhované ustanovenie článku I, bod 5 šiesteho návrhu zákona a navrhované ustanovenie článku I, bod 43 piateho návrhu zákona.

22 Ako sa uvádza v bode 25 rozhodnutia vo veci C-359/05 *Estager/Receveur principal de la recette des douanes de Brive*, Zb. 2007, s. I-00581: „Princíp kontinuity právnych nástrojov a cieľ, že prechod na euro by mal byť neutrálny, sa vzťahuje tak na „pojmy“, ako aj na „znenie“ právnych nástrojov v zmysle nariadenia č. 1103/97 a nariadenia č. 974/98.“

23 Uvedené sa vzťahuje nielen na legislatívne akty, ale aj na vykonávacie právne predpisy a iné právne akty, napr. kolektívne zmluvy, ktoré upravujú problematiku zaokrúhľovania určitých peňažných čiastok nahor alebo nadol na viac ako jeden cent. Pozri napr. navrhované ustanovenie článku I, bod 9 druhého návrhu zákona, ktoré znie: „Vyplácaná mzda sa zaokrúhľuje na najbližší eurocent nahor, ak kolektívna zmluva alebo zamestnávateľ vo vnútornom predpise neustanovujú priaznivejšiu úpravu zaokrúhľovania mzdy v prospech zamestnanca.“

akúkoľvek čiastku od procesu prepočtu a zaokrúhľovania takejto čiastky v eurách²⁴. Vnútroštátny zákonodarca je preto povinný konať v súlade s vyššie uvedenými princípmi, ak uplatňuje ustanovenia slovenského eurozákona, ktorý umožňuje, aby boli určité čiastky zaokrúhlené nahor v „prospech občanov“.

Nakoniec by ECB rada zdôraznila, že rovnaká metóda zaokrúhľovania a konzistentný prístup sa majú v návrhoch právnych predpisov použiť pre porovnateľné druhy a/alebo kategórie peňažných čiastok v súlade s našim stanoviskom CON/2008/23²⁵.

Toto stanovisko sa uverejní na internetovej stránke ECB.

Vo Frankfurte nad Mohanom 2. septembra 2008

[podpis]

prezident ECB

Jean-Claude TRICHET

²⁴ Súd v prípade *Estager* uviedol, že „Nariadenie Rady (ES) č. 1103/97 ... a nariadenie Rady (ES) č. 947/98 ... sa musia vykladať tak, že zabraňujú, aby vnútroštátne právne predpisy, ktoré pri prepočte čiastok v eurách ... zvyšujú tieto čiastky na čiastky vyššie ako sú tie, ktoré by vyplynuli z uplatnenia pravidiel prepočtu ustanovených v uvedených nariadeniach, okrem prípadu, pokiaľ takéto zvýšenie spĺňa požiadavky právnej istoty a transparentnosti zaručené týmito nariadeniami, čo predpokladá, že predmetné legislatívne texty umožňujú jasne rozlíšiť rozhodnutie orgánov členského štátu zvýšiť túto čiastku od prepočtu uvedenej čiastky na eurá.“ Pozri tiež body 34, 35 a 37 rozhodnutia vo veci *Estager*.

²⁵ Pozri odsek 4 stanoviska ECB CON/2008/23.